

A jugoszláviai magyar ifjúság problémái*

A jugoszláviai magyar ifjúság problémája elsősorban a nagy magyar probléma része és egyike a világháború utáni káotikus világproblémáknak.

Vessünk egy pillantást a multba. A mult a jelent sokkal rózsásabb színben mutatta. Az idősebb generációnak, amely a boldog kiegyezés utáni korszakban született és élt, ma csak egy reménye és hite van: az ifjúság. Talán annak sikerül visszahozni azt a boldog kort, amelyben minden törekvő és dolgozó embernek jó sora, kenyere volt és biztosítva volt számára magasabbrendű kulturális életlehetősége is, ha azután vágyakozott. Ma elsősorban kenyérgondok vannak. Az ifjúságnak még annyival is nehezebb, hogy egy csomó pálya bezárult előtte, például az állami és egyéb hivatalokban való elhelyezkedés.

A legtöbb ember csodát vár. Őlbetett kézzel visszavárja azokat a békés szép éveket. Pedig a hegy nem jön Mohamedhez. A világ mai állásából mindent lehet következtetni csak az előbbi, fönt vázolt állapot visszatérését nem.

Már a a háború előtt mutatkoztak a mai válság jelei, amely nem más, mint a fokozott racionalizálás, vagyis a termelés áttérése embererőről géperőre. A világháború korunk gazdasági és szociális problémáit nem oldotta meg, csak kiélezte. A magyarságot egy veszített háború után sokkal nehezebben sujtotta a válság. Többségből kisebbség lett. Iskolái alig vannak s a magyar ifjúság, tehát a kisebbség jövője, veszélyeztetve van. A tanítóképezde az első eredmény ezen a téren.

A magyar ifjúság azonban újabban szervezkedni kezd. Egy-másután alakulnak az ifjúsági szervezetek és egyesületek. Mik volnának ezeknek az ifjúsági egyesületeknek a feladatai?

Minden politikától mentesen csak a közművelődésre gondot fordítani. A most szerb iskolából kikerülő magyar ifjúságnál pótolni kell a hiányzó ismereteket: a magyar helyesírást, történelmet és irodalmat. Ez elemi kötelesség. Ez a három tantárgy a legfontosabb. Ma anyagi, materialisztikus világban élünk, azonban a valóságban nem csoda. A háború vérzivatarra, az infláció, a kon-

* A fenti cikk a becskerekai pályázat egyik tanulmánya.

junktúra, a dekonjektúra mind magával hozta azt, hogy az emberek fokozottabban éljenek és a nyakukba zúduló szerencsétlenségek megrendítsék eddigi hitükben. Anyagi előnyökért, pillanatnyi élvezetekért feláldozzák a nyugodt életet, a biztos haladást, a kultúrát. A civilizáció harcol a kultúrával.

Az öregeknek még volt ifjúságuk, szép reményük, színes álmaik. Volt hitük a jövőben. — Csalódtak. — De a most felnövekvő ifjúság a munkanélküliség küzdelmével van elfoglalva. Igényeik nagyobbak, mint az előttevaló nemzedéknek az igényei. Keresetük és munkalehetőségeik kisebbek. Reményeik, ha még vannak, megszürcültek, mint az újságok öngyilkossági rovata.

Kisebbségi népek lenni nem tartozik legelőnyösebb dolgok közé. Elvágva lenni rokonérelmű, sajátnyelvű kultúrájától, iskolák hiánya és a kisebbségi kultúra önálló kiépítése a legnagyobb nehézségekbe ütközik.

Vajdaság, amelyet Jugoszláviához csatoltak egyike a legtermékenyebb területeknek Európában. Az ittlakó népek jól megélhetnének és megférhetnének egymás mellett. És mégis csupa civódás, csupa keserűség életünk. Hol van a megoldás? Mit kellene tenni ezen a nemzetiségileg nagyon kevert területen?

Ma az európai politikusok hiába törik fejüket rajta. Mert önző korban csak önző emberekre hallgatnak a népek. Önzés és hatalomravágyás, ez a rákfenéje a mai világnak, amely még a gazdasági életben saját érdekeink rovására is érvényesül. De hiszen Európában és itt is ezen az áldott földön csak keresztények élnek. Krisztusnak követői, akik a szeretet emlőin nevelkedtek és mégis az ököljog érvényesül. Szabad kiválasztódás, aki bírja marja. Sehol egy egységes gondolat, egy eszme, amely összetartásra és alkotó munkára buzdítaná az embereket. Lehet, hogy ennek így kell lenni, mert az európai kultúra beteljesítette hivatását és szerepét a kollektív gazdasági rend vagy Ázsia a civilizáció bölcsője, Japán vezetésével veszi át. Vagy-vagy. Lehet találgatni. Amint már megírták az „Untergang des Abendlandes” című könyvben. Sötét jóslat. A tények nagy része ezt látszik bizonyítani. Mégis nem tudok hinni benne, mert nem akarok benne hinni. És csak azért említettem fel, hogy megmutathassam milyen szoros összefüggésben van a mi problémánk az európai problémákkal. Én hiszem és higyeje mindenki, ha akarjuk együttműködéssel meg tudjuk oldani a saját problémánkat.

Szeresse mindenki a saját kultúráját, de tisztelje és becsülje meg a másik nép kultúráját és tanuljon abból is.

Nekünk, kisebbségnek és talán elsősorban a most felnövekvő generációnak volna a feladata, hogy a két nép közeledésének úttörői legyünk. A faji és gazdasági falakat, amelyek talán mesterséges falak, a szeretet és megértés fegyverével lebontani. Másnyelvű embertársainkkal karöltve azon dolgozni, hogy ne legyen éhes ember ezen a termékeny földön. És talán meg fogjuk érni, hogy békés munka és együttműködés fog honolni szociális és kulturális

tereken. Ennek az együttműködésnek iskolapéldája is van: Svájc. A célhoz azonban hosszú út vezet. Ez az út nem sima, tele van akadályokkal és félreértésekkel. Nekünk azonban meg kell próbálkozni ezzel az úttal, mert úgy találom, csak ez az út vezet a célhoz.

Tehát csak szervezkedjünk, tanuljunk, művelődjünk, ápoljuk kultúránkat és a tudományokat. Nehogy beteljesedjék rajtunk: „Elveszünk, mert tudomány nélkül valók vagyunk“.

Wambach László

... „Nálunk a műveltség bizonyos foglalkozásokhoz kötődött, az ügyvéd pl. vagy orvos kultúréletet élnek, a suszter és paraszt már nem. A baj az, hogy ezt néha szinte természetesnek tartjuk, pedig igen kis gondolkodás kivezet ebből a magától értetődöttségéből és megmutatja, hogy az ügyvéd foglalkozása semmivel sem rokonabb a zeneművészettel, az orvosé a relativitás elméletével, mint a földművesé. Miért ne olvashatna egy modern kémiai munkát vagy irodalmi ízléssel egy jó regényt a parasztember is? Vagy miért ne kapcsolhatná a rádióját egy operára, ha a mezőről hazatér?“ ...

*

... „A foglalkozásoknak egymás mellett a helyük, nem egymás fölött“.

Németh László: T a n u